

AM 237 a fol. (c. 1150, two fragments)

Kirkjudagsmál: 1r-v (Möbius pp. 235-8)

information: <https://handrit.is/en/manuscript/view/is/AM02-0237a>

online facsimile: [https://handrit.is/en/manuscript/imaging/is/AM02-0237a/1r-1v#page/1r++\(1+of+2\)/mode/1up](https://handrit.is/en/manuscript/imaging/is/AM02-0237a/1r-1v#page/1r++(1+of+2)/mode/1up)

online edition: <https://archive.org/details/analectanorrna02unkngoog>

Holm. Perg. 15 4to (c. 1200; 'Icelandic Homily Book')

Kirkjudagsmál: 45r1-46v29 (Wisén pp. 98-103)

information: <https://handrit.is/en/manuscript/view/is/HolmPerg04-0015>

online facsimile: [https://handrit.is/en/manuscript/imaging/is/HolmPerg04-0015#page/45r++\(91+of+211\)/mode/1up](https://handrit.is/en/manuscript/imaging/is/HolmPerg04-0015#page/45r++(91+of+211)/mode/1up)

online edition: <http://www.septentrionalia.net/etexts/homiliubok.pdf>

AM 619 4to. (early 13c; 'Norwegian Homily Book')

Kirkjudagsmál: 47r:16-49v:23

information: <https://handrit.is/en/manuscript/view/en/AM04-0619>

online facsimile: [https://handrit.is/en/manuscript/imaging/en/AM04-0619#page/47r++\(93+of+160\)/mode/1up](https://handrit.is/en/manuscript/imaging/en/AM04-0619#page/47r++(93+of+160)/mode/1up)

[can't find any online editions]

Misc. Background

[https://books.google.fr/books?id=d-XiZO8V4qUC&lpg=PA290&vq=Homilies%20\(West%20Norse\)&pg=PA290#v=onepage&q&f=false](https://books.google.fr/books?id=d-XiZO8V4qUC&lpg=PA290&vq=Homilies%20(West%20Norse)&pg=PA290#v=onepage&q&f=false)

<http://discovery.ucl.ac.uk/1381762/>

http://heimskringla.no/wiki/Synd_i_Gamal_Norsk_Homiliebok_og_Islandsk_Homiliebok

<http://opac.regesta->

imperii.de/lang_en/anzeige.php?buchbeitrag=The+Old+Norse+dedication+homily&pk=278099

<http://www.vsnrweb-publications.org.uk/Text%20Series/Nine%20norse%20studies.pdf> (79ff.; includes textual stemma and translation)

HOMILIU-BÓK

ISLÄNDSKA HOMILIER

EFTER EN HANDSKRIFT

FRÅN TOLFTE ÅRHUNDRADET

UTGIFNA AF

D:r THEODOR WISÉN

PROFESSOR VID UNIVERSITETET I LUND

Isländska skinnboken 15 gr. i Kongl. Bibliotheket i Stockholm

---

LUND 1872

C W K GLEERUPS FÖRLAG

myndi eige freistat hafa hvártki drottens várs. þa es hann vas her í heim. ¹⁾ eða sva heilagra manna hans. ef hann vissi fyrer skemp sína oc yferstigning af þeim. oc eige myndi hann fyr ændverpo hafa viliat snuase atmóti síólfom guði scapera sínom. oc vilia ²⁾ keppa við hann. ef hann vissi fyrer at svá mikill munr mynde verða máttar þeira oc ríkiss. sem varð. eða slíca vesolþ hlióta sem hann hefer hlotet. En þa es satán hafði leyfi þegit en af guði til þess at freista ióbs en meir. þa fór hann oc lást hann með líeþró eni leipelegsto. svát ein seón vas allt ór hvirfli ofan oc niðr at tær oc ran vágr of hann allan á iorþ niðr. gerði sva a lengr es holldet tæc at fúna oc fell af beinom með vágrós eni. sem hann sæti í fúlom stap. þa þóttose menener eige nýta at vera hia honom. oc varð hann einsaman. cona com stundom at fína hann. oc buar þeir es næst sóto. oc cómo til þess at avita hann heldr an huga. oc mæltu sva. Hvar ero góþgerningar þíner nú. ¹⁵ eige nýtr þú þeira mioc. getec apat ³⁾ sé hegómi mikill es þar hefer á trúat. En hann svarar hení cono síni. oc mælti sva. Sva coma þér orð sem heimskri cono. Si bona sumimus de manu domini. Ef vér tócom gópa hluti oc glaplega ór guðs hendi. hui seylin vér þá oc eige bera leita hina. þót oss þykci gagnstapligir ²⁰ oc harper. Su es mín ⁴⁾ at guð elski mic etki í þessu niðr es hann lætr mic nú hart hafa. sér hann at ec þarf þess fyr synþer mínar. heldr en í þui es hann lét mic lenge sælan vera. til þess em ec maeligri mikelo at þola hartt. geti ⁵⁾ en þess ef guði þótta ee þetta bera eige stórilla. oc láta ee eige racna trú ne óst við ²⁵ hann at heldr at mioc brát myni hann hugga mic. Nu þa es guð sa hve vel hann varð við akaf[le]ga ⁶⁾ mikla raúna. ⁷⁾ þa tóe hann af honom vanheilsona alla oc lét hann verða man he[ilan]. ⁸⁾ hann lét oc aptr coma fiárhluði hans þeimun meir en alla at hann lét iób þa eiga [fe] ⁹⁾ hólfu fleira en fyr. bæði nart oc sáði oc ³⁰ 45a ulfaldal oc asna. oc sva huscarla oc m[ansmex]. ⁶⁾ ||

Kirkio dags mal.

Salomon rex ⁸⁾ georþe fyrstr mustere guþe til dyrþar. oc þaup lýð sinom at hallða hotiþ þa es algort vas musteret. En es allr

¹⁾ För 'heimi.' ²⁾ Läs 'viliat.' ³⁾ För 'at þat.' ⁴⁾ Tillägg tru. ⁵⁾ Läs 'getek.' ⁶⁾ Bokstäfverne inom klammer äro i hds. nästan utplånade. ⁷⁾ Läs 'raun.' ⁸⁾ Öfverskr.

lýr kom til hotiþar halzsens. þa stóþ Salomon á beon. oc mælte sva. Heýrþer þu dróttin beón þræls þíns þa es ee þaþ þic. at ec smiþaða þer mustere. En nu helgaþu oc bletsa hús þetta es ec smiþaða í þíno nafne. Heýrþu dróttin beón þa er þræll þin biþr ⁵ þic í dag. at ágo þín se upploken oc eyro þín heýrande yver hús þetta dag oc nótt. Ef lýr þín misgerer oc snýsc til synþa iþranar oc keomr til þessa musteres oc biþr fyr sér. þa heyr þu beóner þeira í þessom stap. oc leýs þa ýr hondom óvina sína. En es salomón læc beón síne. þa vitraþesc dróttin með líóse. oc só aller ¹⁰ dýrþ guðs koma yver húset. oc luto aller guþe þeir es í mustere-eno varo. Af þessom reokom hófosc kirkior oc allt kirkiodaga halld. En allz vér hælldom kirkio helge í dag góþ systkin. þa es eoss fyrst narþsyn at vita hversom margfallda miscun ver tókum í kirkione. Fyrst es maþr keomr í heim. þa skal hann til kirkio ¹⁵ bera oc þar skíra. oc geresc hann þa guðs sonr. þar er hann var áþr synþar þræll. J kirkio skal vígia holld oc blóþ dróttens iesu cristz. þat es allr cristen lýr skal bergia til synþa lausnar. J þeire þiónosto lukase upp himnar. oc koma helger englar með mænom. oc fylla þiónosto kenemanz. J kirkio es setr ¹⁾. sáttar ²⁰ fundr miþle guðs oc manna. oc verða þar allar beoner goþe þægstar þær es vér biþiom fyr oss. þót guð heýre beóner órar hvarge sem vér biþiom fyr oss af æollo hiarta. Ef vér verþom missátter við goþ oc fællom í stórsynþer. þa scolom ver en til kirkio fara. oc taka þar skrifster ²⁾ af kenemonnom oc sættasc við guð. þa es maþr ²⁵ andasc þa skal líkam hans til kirkio feóra oc þar grafa. oc skolo þar kenemen fela á hende guþe ænd hans með oftlegom beonom oc sælo sængom. Afþui eígom vér góþer breóþr at vegsama kirkior órar í oftlegom beonom oc fórnom oc típa til sáocnom. þuiat vér seókiom þangat guðs miskun þa es vér komom í heim. oc þangat ³⁰ meþan vér erom í heime. oc þangat þa es vér færum ýr heime. En alz einom nafne callasc á bókom kirkian oc allr saman cristen lýr. þa monom vér segia hversom kirkia merker lýþen. eða hversom cristen lýr kallasc hæll guðs. Er erop heilact mustere guðs þess er byggver í yþr. Svasem kirkia es geor ýr mærgom steínom ³⁵ eða trióm. sva samnasc lýr til tru af mærgom þiþom oc tungom. Sumr cristen lýr es nú á himne með goþe. en sumr es í heime her. Afþui merker sumt þat es í kirkione es himnrikes dýrþ. en sumt merker iarþlega cristne. Sænghus merker helgamen á himne. en kirkian cristna men a iorþo. Altære merker crist. þuiat svasem

45b allar fórnir þægiase gope oc helgasc || yfer altáre. sva verþa oc eige vere ór þæg gope nema þa helgese i áost cristz. Altares klæpe ero helger mex. þeir es skryþa¹⁾ crist igópom verkom svasem þarus mælte. Ér aller es skirþer erop i criste. crist skryddop ér. Syllstockar kirkionar merkia postola oc spámex. er 5 understockar ero allrar tru sem paulus mælte. Ér erop smíþaper yuer grundvoll postola oc spámanna. Dyr kirkio merkia trú rétta. þa es oss leiþer in til almenelegrar cristne. Hurþ fyr durom merker skynsama men. þa es hra'stlega standa i gegn villom²⁾ monnom. oc byrgia þa fyr utan cristne guþs i kenningom sínom. en 10 veita inngængo trævandom. Gólfpile merker litelláta mex þa es sic³⁾ lægia i allre virþingo. oc veita þeir þui meira upphald ællom lýp sem þeir verþa meir fyr allra átropa. Setopallar kirkionar merkia várcunláta mex. þa es heógia meínom óstyrkra náonga i várcunláte. svasem pallar veita hógynde sitiondom. Tueir kirk- 15 iovegger merkia tvinan lýp komeþ til eínar cristne. anan af gypingom æn anan af heíþnom þjóþom. Brióstpile es samtenger þaþa vegge merker dróttin várn. es samtengþe tvinan lýp i eíne trú sine. oc es hann siálfr brióst oc hlífskioldr fyr kristne sine. A þesso brióstpile ero dyr in at ganga i kirkio oc gluggar þeir es 20 lýsa kirkiona. þuiat dróttin lýser alla þa es in ganga i trú hans. Brióstpile þat er es a miþle kirkio oc sænghúss merker helgan anda. þuiat svasem vér gængom in i cristnena fyr trú cristz. sva gængom ver in i himnadýrþ fyr miscunar dyr heilags anda. Oc svasem cristr samtengþe tvina lýpe i eíne trú. sva samtenger⁴⁾ 25 heilagrande þa ena sæmo lýpe i eíne áost. A þesso brióstpile ero mikel dyr svat æll tþende ma síá i sænghus ýr kirkio. þuiat hverr er fiþr miscunar dyr heilags anda ma líta hugskots ægom marga himneska hlute. Fiórer hornstafar kirkio merkia fiogor guþspioll. þuiat þeira kenningar ero enar sterxto steoþr allrar 30 cristnenar. Ræfr kirkio merker þa men es hugscots ægo sín hefia upp af iorþo til himins dýrþar. oc hlífa þeir cristnene i beónom sínom viþ freístne sem ræfr hlíver kirkio viþ regne. Langviþer i kirkio þat ero staflægior oc ásar es styþia oc saman halda bæþe roftom oc vegþiliom. þeir merkia forrápsmen þa es setter ero til 35 stiórnar oc til eflingar cristnenar. svasem abbátar yver muncom eþa hæfþingar yuer lýþom. Þuertre es scorþa staflægior oc upphalda dvergom es ása styþia. merkia þa men i cristnenne es

¹⁾ Hds. 'skreyþa,' men med punkt under e. ²⁾ Läs 'villo.' ³⁾ Skrifvet i kanten med hänvisningstecken. ⁴⁾ Hds. har 'svamtenger' med punkt under v. 40

efla veraldar hæfþingia i ráþom en heilog munclíf¹⁾ i auþeóþom. Kluceor merkia kenmen þa es fagrt hliþ geora fyr gope oc monnom i beónom sínom. oc kenningom. krossa²⁾ oc róþor merkia meínlætess men. þa es þíslar marc cristz bera á likam sínom oc 5 meóþa hold sitt i fæstom oc i vækom. En svasem kirkia merker allan || cristen lýp. svá³⁾ oc merkia sér hvern cristen man þan 46a es sanlega gereþe mustere heilags⁴⁾ anda i góþom siþom. þuiat hverr es guþe þjónar smíþar i sér andlega kirkio eige ýr trióm ne steínom. heldr ýr góþom verkom. Þessar kirkio sænghus ero 10 beóner oc sálma sængr. Altáre merker áost. en altáres buningr góþ vere þa es áost eigo at fylgia. Svaseþ allar fórnir helgasc yver altára. sva helgasc oc þægiase æll góþ vere i áost. En sia áost skipstese i tuin boþorþ. þat es goþs elska oc náongs. Þa tuina elseo merkia tuin brióstpile kirkionar. et ytra náongs elseo en et 15 iþra guþs elseo. A eno iþra brióstpile ero mikil dyr i sænghus. þuiat hveriom sýnese þui siþr þrang vera guþs gata sem hann elscar framax guþ. A eno ytra brióstpile ero gluggar. þuiat liost er boþorþ dróttens qvaf david. oc lýser þat ægo ór. þat boþorþ skýrþe dróttin siálfr. þa es hann mælte sva. þat es boþorþ mitt. 20 at hverr yþvar elske anan. Hurþ fyr durom merker tungo stilleng. svasem sálma skáldet mælte. Settu varþhald mune mínom dróttin. oc hurþ at gæta vara mína. EN má hurþ merkia skynseme. þa es kan greín goþs oc ilz. at vér lúkem upp hiortom⁵⁾ ór góþom hlutom. en byrgem úte illar hugreningar. Syllstockar þessar 25 kirkio merkia tru. þuiat yver þan grundvöll oc under stok seolom vér smíþa æll góþvere. at þa mego verþa mustere goþs. Fiórer hornstaver merkia fióra hæfoþ kosto. þat es vitra. oc réttláte. styreþ. oc hófseme. Gólfpile merker litelláte oc hlýþne oc þolenmóþe. þa es eige skammese at þola læging oc vanrette af monnom. Set- 30 opallar merkia miscunar vere þau es veita⁶⁾ huggon þurfondom sem pallar huíþ sitiondom. Vegger merkia æll saman góþvere oc allt nytsamlect erfeþe. þat es gort er fyr guþs áost oc náongs. Staflægior es samanhalla vegþiliom merkia staþfeste góþra verka. Ræfr yver veggior merker vón þa oc ahuga es vér seolom hafa 35 upp til guþs yuer ællom góþom verkom órom. Ásar er upphalda ráfrviþom merkia biþlund þa es styþr væn óra at eige þriote oss at vætta miscunar af gope. Þuertre þau es vegge styþia at eige falle þeir fyr ofviþre.⁷⁾ merkia friþ oc samþyce þat es styþr oc

¹⁾ e öfverskr. ²⁾ Läs 'krossar.' ³⁾ Tillägg man hon. ⁴⁾ s öfverskr. ⁵⁾ Läs 40 'hiorto.' ⁶⁾ Skr. i kanten med hänvisningstecken. ⁷⁾ Läs 'ofviþre.'

samtenger æll góþverc ór. svát þau mege eige falla fyr ofvepre
 dioflegar freistonar ¹⁾. Crossar oc rópor merkia likams meinlæte.
 þat ero fæstor oc vækor. Klukor merkia keningar þær es oss
 vekia til góþra vereka. Garþr of kirkio merker varþveitslo. þessa
 allra góþra hluta es nu ero her talþer. En þa megom vér vel ⁵
 varþveita þessa alla góþa hlutæ. ef ver hyggjom at verkom þeira
 es ýr heime ero farnar. svát góþdeóme styrke oss til epter glikingar.
 en ill deóme vare oss við synþer. Þena athuga merker gróft
 likama i kirkio garþe. En þat es vitanda at allt má andlega
 46 b fyllase oc merkiase i oss. þat es til kirkio || búninga scal hafa 10
 eþa þiónosto. ef vér lifom sva hreinlega at vér ²⁾ verþer at kallase
 mustere guþs. Afþui es oss nauþsyn góþer breóþr þa es vér
 hældom kirkiodagshelge. at vér hreinsem brióst kirkio órrar. svát
 etke fine guþ i mustere síno þvi es ver siálfer erom þat es hann
 stygvase við. Oc svasem vér viljom synase fatþrúþer utan oc 15
 hreiner a hotiþar dege. sva scolom vér oc innan þva i tórum synþa
 flecka af ændom órum. oc prýþa þær með góþom verkom. Oc
 svasem vér feóþom oss itarlegre feótzlo á hotiþom. sva skolom
 vér oc feóþa ander órar hotiþlegre feótzlo þat es orþ guþs. þuiat
 óseómt es at likamr feóþese oc klæþese itarlega. en en ipre maþr 20
 se óþrúþr oc misse sínar feótzlo ³⁾. Etke stopar at vér komem
 fatþrúþer til ens ytra kirkio dags. ef vér óreókiom ena ipre kirkio-
 helge. þat es varþveitslo góþra verka. þuiat til þess hældom
 ver ⁴⁾ at iamlangþom a iorþo. at vér megem halda eilifan kirkio-
 dag. þat es sanan fægnoþ allra heilagra a himne. En þa megom 25
 vér þan fægnoþ oplase. ef vér varþveitom margfalda miscun
 nþngom órom i þurfter þeira. Gott es at gefa fé til kirena. en
 betra es at hugga válaþa nánga i nauþsyniom sínom. þuiat kirkior
 farase með heime. en ander mana fyrfarase aldrege. Ef vér
 viljom vera ⁵⁾ mustere heilags anda. þa skolom vér þulika miscun 30
 veita þurfændom nángom sem kirkian veiter oss. Svássem vér
 erom i kirkio leiddar til handa goþe fyr skirnar brun. sva scolom
 vér oc leiþa fra villo nánga óra oc biþia fyr þeim með tórom
 þuiat tóþ hreinsa synþer sem skirnar þrúþr. Oc svasem vér tókum
 skrípter i kirkio fyr synþer órar. sva scolom ver oc veita nángom 35
 órom synþa hegning. Oc svássem vér tækum i kirkio himnesca
 feótzlo þat es corpus domini. sva scolom vér veita iarþlega feótzlo
 þurfændom. Oc svasem kirkian varþveiter hiá sér gróft likomom

¹⁾ Läs 'freistonar.' ²⁾ Tillägg *sém.* ³⁾ s öfverskr. ⁴⁾ Tillägg *kirkiodaga.*
⁵⁾ Öfverskr.

daupra. sva scolom vér oc veita beoner fyr ændom þeira. Þrýþom
 vér oc þa ander órar góþom síþom. en kirkior órar oftlegom fórnóm
 oc líóse oc tíþahalde. þa es vér komom til kirkio oc seókiom tíþer.
 þa hæfom vér óst oc friþ hverr vár við anan. þuiat óseómt es at
 5 vér hafem hatr i hiortom órom þa þa ¹⁾ er vér stændom at sáttar
 funde guþs oc mana. † Ef vér hældom með slíkom ahuga stund-
 lega hótíþ a iorþo. þa monom vér eignase eilifa hótíþ a himne. með
 lausnera órom drótne iesu criste þeim es liver oc ríker með feþr
 oc anda helgom *per omnia secula seculorum. amen.*
 10 EN of þan man es hann vill lifa at guþs vilia i þessom heime.
 þa vill guþ at hann elske grandvarlect líf. Grandvære es gæfogleg
 oc itarleg oc drengleg atferþ fyr guþs argom. þuiat af henne
 geras marger góþer hluter. Af henne geres hreinlife. en hon
 heldr aftr síngirno. ²⁾ forþase hon þrætor. oc stæþvar hon reiþe.
 15 varase hon || við ofdryckio. þreongver hon losta. stiller hon beþne. 47 a
 hirter hon girnþer. hon eýer eige orþe of orþ. forþase hon ofát ³⁾
 ofdryckio. oc fyr deomer hon stulþ. alla læsto þreonguer hon. en
 allt þat es loflect es fyr goþe oc góþom monnom. þat fylger allt
 grándvære oc ráþvende. Tveim hættom stendr saman cráfr saþrar
 20 ráþvende oc grándvære licams oc iarta ⁴⁾. Grándvere licams es.
 at girnase eige á anars manz eígen. oc forþase hordóm líótan.
 fasta vel þa es maþr scal fasta. mæla eige onyt orþ. ne flærþ-
 samleg. oc hafa skipulegan bunign ⁵⁾ at ællom ⁶⁾ oc maclegan
 sine fyrer etlon. oc sva hár oc kléþnoþ. sem seomer. hafa oc
 25 eige vinátto við vánda men. ylase a enge. láta eige geiga
 augo sín. gera engom kinroþa oc lasta enge. hlæia eige at gomli-
 om mannæ ne vanheilom. deoma eige of þat es þu veíst eige. oc
 mæla eige allt þat es þu veíst. þesser hluter gera man ynelegan
 goþe oc þægian. EN grandvere ⁷⁾ hugar es at gera framar alla
 30 hlute fyr guþs argom an manna. oc stilla beþne líóttra hugrenninga.
 ætla alla sér betre. ofynda mange. treýstase at eongo sílfom sér.
 fela allahlute under guþs fultinge. saurga eige hóg af villo. ne af
 agirne þessa heims. vera atlátsamr keningom lærþra manna. elsca
 guþ af ællo hiarta. oc feóra órom drótne hreinlife ens insta hugar.
 35 oc enda með dauþa marke eíno æll uppteken góþverc. æc ⁸⁾ vætta
 a himne verekaúps fyr góþa atferþ sína. En of ráþvendina verþr
 nu mart reótt. þuiat a helgom bócom es sva of hana mælt. at hon
 es kællor þrýþe gæuogra manna. en tígn ógæfogra manna. fegrþ

¹⁾ Felaktigt upprepadt. ²⁾ Läs 'síngirne.' ³⁾ Tillägg *oc.* ⁴⁾ Läs 'hiarta.'
 40 ⁵⁾ För 'búning.' ⁶⁾ Läs 'ællom.' ⁷⁾ d öfverskr. ⁸⁾ För 'ak' eller 'auk.'

Salomon sambe fyrir mæte gpe til dyrpa. oc bauþ lyp sinõ ^{mal} ~~andio dal~~
 oc hakda horio þa es algoro þat mæte. En es allr lyp kõ til hovipar
 halzterf. þa stop salomon abeon. oc mæte sva. heyr þ þu dæten beon þi
 þu þa es es þap þic. at es smipaha þ mæte. En nu helgapu oc bletta hus
 þetta es es smipaha ipino nafu. heyr þu dæten beon þa er þræþ þin biper
 þic idag. at ægo þin se upploken oc eyro þin heyrande yv þ þetta dag
 oc nott. Ef lyp þin misger oc snylc til synþa ipranar oc keor til þessa
 mætes. oc biper þin ser. þa heyr þu beon þra ipesso stap. oc leyl þa þr honõ
 opina siva. En es salomon larc beon sive. þa vitþesc dæten meþ lrofe. oc so
 allr dyrþ gþi koma yv þec. eo luto allr gpe þr es mæteno v. ð þessa reo
 kõ hofosc kkiroz oc akt kkirodaga hald. En alx v haldõ kkiro helge idag
 gob slytkin. þa es eos fyrst naphlyn at þica hõso margfalda miscun v tiko
 ikkione. fyrst es mæpr keor ihei. þa skal h til kkiro þa oc þar skura. oc
 gesc h þa gþi sonr. þar er h var apr synþar þræll. Jkkio skal vigia hold
 oc bloþ dæten ihu cste. þat es alr csten lyp skal þgia til synþa lausnar.
 þpre þionostu lukasc upp þinar. oc kora helg englar meþ manjo. oc fyl
 la þionostu kehemanz. Jkkio es seor lassar fundr miple gþi oc m. oc v
 þa þar allar beon gope þagstar þær es v biper fyr os. þoc gþ heyre beon
 æar hvarge se v biper fyr os af ællo þarta. Ef v vþo missat þip gob
 oc fællõ istorslymþ. þa scolo v en til kkiro fara. oc taka þar skiffle af kere
 m oc laccasc vþ gþ. þa es mæpr aydaso þa skal bka h til kkiro fena
 oc þar gfa. oc skolo þar kehemenz sela a heyde gpe and h meþ ofle
 go beonõ oc sælo sængõ. ð þu ei gõ v gob breopr at vegsama kkiroz mar
 iofdego beonõ oc fornõ oc tþa til sæcnõ. þu v seokio þangao gþi mif
 kun þa es v komõ ihei. oc þangao meþan v ero iheim. oc þangao
 þa es v fæzu þr heie. En alx eino nafne callasc ab okõ kkiro oc alr
 saman cstenlypr. þa monõ v segia hõso kkiro mker lypen. eþa hõso c
 tenlypr kallasc hald gþi. Er erop heilact mæte gþi þes er byggver i
 ypr. Svafõ kkiro es geor þr mægo steinõ eþa trio. sva sænasc lyp til
 tru af mægo þioþõ oc tungõ. Svr cstenlypr es nu ahine meþ gope.
 en svr es iheie her. ð þu mik lutt þ es ikkione el þinrikol dyrþ. en
 lutt mik iarploga cste. Sængþ mik helgamen ahine. en kkiro cste na
 men a iþpo. ð þuare mik cste. þu svafõ allar fœn þagasc gope oc helgasc

yfer altare. swa vpa oc eige vc or pag gope nea pa helgesc i ost czt.
altares klape ero helgm. pr et skrypa czt igopo vko swale paw mæte.
er all et skryf erop icste. czt skryddop er. Sýllostockar kkiomar mkia
pla oc spam. er uhdstockar ero allrar tru te paw mæte. Er erop sim
paf yu grundvoll pla oc spam. Dyr kkiio mkia tru retta. pa et os leif
in til almeloer cztne. hurp fyr duru mk skynsama mey. pa et hristlega
standa igeen villu m. oc byrta pa fyr utan cztne gpf i keingö sinö. envei
ta inngango tændö. Gólfpile mk luttala m pa et laga i allre vpingo. oc
veita pr pui meira upphald allö lyp te pr vpa meir fyr allra atropa. Se
topalla kkiomar mkia varcumlata m. pa et heogia meinö östyrkra naon
ga i varcumlæte. swale pallar veita högynde sitondö. Tveir kkiio vegö mkia
tvihamlyp kom til einar cztne. ayan af gypingö æn ayan af heipnö pio
pö. Briostpile et sæteng bapa vegge mk öten yarm. et sætengpe tvihamlyp
leive tru sine. oc et h sialfr briost oc hlifskiold fyr kstne sine. Apeso
briostpile ero dyr in at ganga ikkiio oc gluggar pr et lysa kkiiona. pt öc
teij lys alla pa et in ganga icru h. Briostpile pat er et ample kkiio oc sæng
hus mk helgan anda. pt swale v gangö in icstnena fyr tru czt. swa gazö
v in ihinadyr fyr miscumar dyr heilagt anda. Oc swale czt sætengpe
tviha lype leive tru. swa sæteng heilagr ande pa ena samo lype leive
ost. A pello briostpile ero mikel dyr swa all tipesnde ma sia i sæng
yr kkiio. pt hvr er fibr miscumar dyr heilagt anda ma lita hugskots o
gö marga hineska hlute. fioner hornstafar kkiio mkia fiogor gpfpioll.
pt pra keijgar ero enar stæto stæpr allrar cztneyar. Ræfr kkiio mke
pa mey et hugskot avgo sin hestia upp af iorpo til himt dyr par. oc hlifa
pr cztneye i beonö sinö. vif freistne te ræfr hlif kkiio yip regne. Lög
vif ikkiio pat ero staflægior oc asar et stypia oc saman halda bæpe rftö
oc vespilö. pr mkia forrápsm pa et sett ero til stioznar oc til eslingar
cztneyar. swale abbata yv muncö epa hæfpingiar yu lypö. puertre et
soepa staflægior oc upphalda dvergö et ala stypia. mkia pa mey icstnen
ne et esla valdar hæfpingia i röpö en heilog munluf laupeofö. klucor
mkia kejem pa et tagrt hlif geora fyr gope oc m i beonö sinö ocken
ngö. krossa oc röpör mkia meinlættm. pa et pissar maro czt bora a
likä sinö oc meopa hold stot i fastö oc i vakö. En swale kkiia mk allan

öftrý lyp. Sva oc mǫkia sér hvn öftrýman þan ef sanlega gesc mæ heilag
 anda igopō sipō. þt hvr ef gþe þionar smipar iser andlega kkiō eg yr trío
 ne steinō heldr yr gopō vko. þessar kkiō sōngl' ero beon' oc salma sōngl'.
 atcare mǫk. ost. en altāres buiŕ gop vč þa ef ost eigo ao fylgia. Svafō aka
 fozn helgasc yv altāra. Sva helgasc oc þagasc all gop vč iost. En sia ost skiptesc
 itun bopozþ. þat ef gopf elska. oc nængf. þa tunja gscō mǫkia tunj brioſþile
 kkiōnar. et yr nængf gscō en et ip gþf gscō. deno ipra brioſþile ero mikal
 dýr isōngl'. þt hvio sýnesc þui lipr þeōng vā gþf gata sē h elscar fmar gþ.
 deno yr brioſþile ero gluggar. þt liost or. bopozþ dōten' þ dō. oc hýs þat
 avgo or. þat bopozþ skýrþe dōten' sialfr. þa ef h mæte sva. þ ef bopozþ mitō.
 at hvr yþvar elske anan. hurþ sýr durō mǫk tungo stilleng. svafō salma
 skaldet mæte. Sextu varþhald munje minō dōten' oc hurþ at gata vara
 minja. Eý ma hurþ mǫkia skýnsfeme. þa ef kan grein gopf oc ilz. at v luke
 upp hvioz oz gopō hlutō. en býrgē ute illar hugrenjar. Sýlloſtockar þes
 sar kkiō mǫkia tru. þt yr þan grundvall oc unō stok scolo v smipa all gopvō.
 at þa mego vþa mæte gopf. fozet hornstav mǫkia fozra hafop kosto. þ ef
 vit. oc rēclate. sýrþ. oc hófseme. Gólfþile mǫk lrellate oc hlyþne oc
 polenmōþe. þa ef eg skāmeſc at þola læging oc vanreote af m. Sedþallar
 mǫkia miscunjar vč þau ef huggon þurfondō sē þallar huilþ siondō. Sed
 mǫkia all saman gopvō oc allu mýtsalect erfepē. þat ef gort et sýr gþf
 ost oc nængf. Svaflegior ef samanhalda vesþilō mǫkia stapfeste gop vka.
 Ræfr yr vesseiō mǫk von þa oc ahuga ef v scolo hafa upp til gþf yv al
 lō gopō vko ozō. dlar et upphalda ræfrþipō mǫkia biþlund þa. ef sýþr
 von ora at eg þote os at vatta miscunjar af gope. þudr tre þau ef ves
 ce sýþra at eg falle þr sýr ofþýre. mǫkia srip oc sáþýcke þat ef sýþr e
 sāteng all gopvč or. svat þau mege eg falla sýr ofþýre dýfolegr freiſto
 nar. Crossar oc ropor mǫkia likāf meimlæte. þat ero fastor oc vakor.
 klukor mǫkia keymgar þat ef os vekia til gop vka. Garþr of kkiō mǫk
 varþveitlo. þessa allra gop hluta ef nu ero her talþ. En þa mego v vel
 þarþveta þessa alla gopahluta. ef v þýssiō at vko þra ef yr heie ero
 sarn. svat gopdeome sýrke oss til ept glikingar. en ill deome vare
 oss yþ sýþ. þeýa achuga mǫk gýstir likama i kkiōgarþe. En þat ef
 þitanda at allu ma andlega sýllasc oc mǫkiasc iost. þat ef til kkiō

buningſ ſcal haſa epa pionoſto. ef ver lifo ſua hreinlega at v vþ at
kallaſc mte gþſ. at þu ef os nauþſyn goþ breoþr þa ef v haldö kkiö
dagſ helge. at v hinfö brioſt kkiö orar. ſvat ecke ſine öþ inre ſino
þu ef v ſialf erö. þat ef h ſtyveſc vþ. Oc ſvate v ylio ſynalc fatþruþ
utan oc hin a hotipar dege. ſua ſcolö v oc innan þua itan ſynþa flecka af
ondö orü. oc þryþa þær meþ goþö vckö. Oc ſvate v feoþö os itarleg fat
xlo a hotipö. ſua ſkolö v oc feoþa and öar hotipleg feoþö þat ef öþ gþſ.
þe öſeöt ef at likar feoþeſc oc klæþeſc itarlega. en ey ipre maþr ſe öþru
þr oc miſſe ſynar feoþö. Ecke ſtopar at v komie fatþruþ til öſ jö kkiö
dagſ. ef v öreökio ena ip kkiöhelge. þat ef varþveitö goþ vka. þe til þeſ
haldö v at ialengþö a ioþö. at v mego halda eilifa kkiö dag. þat ef
ſanan fagnöþ allra heilag a hine. En þa mego v þan fagnöþ oplalc. ef ver
varþveitö margfalda miſcun nongö özo ipurſc þra. Gott ef at geſa ſe
til kircna. en beö ef at hugga valapa naþga inauþſynio ſino. þe kkiö fa
raſc meþ heime. en and manþa fyrſataſc aldrege. Ef ver ylio mte hei
lagſ anda. þa ſkolö v þuika miſcun veita þurfoþdö naþgö ſe kkiöna
ö os. Svate v erö ikkiö leioð til hayda goþe fyr ſkirnar brun. ſua ſcolö
v oc leiþa fra ylio naþga öza oc biþia fyr þei meþ özo þe öþ hreinfa
ſynþ ſe ſkirnar brupr. Oc ſvate v ökö ſkþe ikkiö fyr ſynþ özar. ſua ſcolö
v oc veita naþgö özo ſynþa hegng. Oc ſvate v ökö ikkiö hineſca feoþ
lo þat ef öþ dñi. ſua ſcolö v veita iarþlega feoþö þurfoþdö. Oc ſvate kki
an varþveit hia ſer graſc likomö dauþ. ſua ſcolö v oc veita beon fyr and
dö þra. þryþö ver oc þa and öar goþö ſipö. en kkiö öar ofdego foþnö
liöſe oc tþa halde. þa ef ver komö til kkiö oc ſeökio tþ. þa hæto ver
öft 7 friþ hñr var yþ anan. þe öſeöt ef at ver hæto hætt i hioctö öro þa
þa ef ver ſtandö at ſattar funde gþſ oc manþa. Ef ver haldö meþ ſikö
a huga ſtundlega hotip a ioþö. þa monö ver eignalc eilifa hotip a hine.
meþ laufna özo öcne ihu xþe þei ef lüv oc rik meþ feþr oc anda helgö.
p omnia ſecula ſeculorum amen. *Klausur Bud minn hjalpi öſſ öm*

En of þan man ef h vill lifa at gþſ vita i þeſö heie. þa vill gþ at h elſke
öndvartede lif. Öndvæ ef gafoleg. oc itarleg oc drengelig atferþ fyr
guþſ agö. þe af hē gale marggoþ hñt. at hē geſc hreinliſe. en hon
hñr aför ſingirno. forþalc hon þræcor. oc ſtaþvar hon reipe. varalc hon
*þa hiez hñna ſuo ma özema ſynda lykna 2 þotim meina þobum
vörz þyrke vörz hñan þzema med hugum ördim liot
þzema 2 þyð vörz byð og þozþ þar meina þzema hñ öſſ þ gþſku
þö gþſ öſſ ecki hñn gþma þyna 3 gþeþa þultze ſynda ude*

0

ANALECTA NORRŒNA

AUSWAHL AUS DER

ISLÄNDISCHEN UND NORWEGISCHEN LITTERATUR
DES MITTELALTERS

HERAUSGEGEBEN

VON

T H. M Ö B I U S

ZWEITE AUSGABE

LEIPZIG

J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG

1877

(5) Kirkia su er stendr í Reykiaholti er helguð með guði Mariv móðvr drottins. ok hinum helga Petro post-
vla. ok envm hælga Dionisio biskvpi ok henni helgv
Barbare meyio.

(vor 1241)

- (6) . . . . . ui kalf[a scin]. 5
 Snorri St[urlu]. s[on]. VI. kalfa scin.
 Þorarin p[restr] B[r]and[s]. s[on]. V. kalf[a skinn].
 Vermvnder diacn .VI. kalfa s[kinn].
 Yngibiorg Snora dottir. xij. ka[lfa skinn].

HOMILIE

2 Bl. in cod. AM. 237, fol. Isl., sæc. XII ex.

1. Blatt.

[Dyrr kirkio merkia] trú rétta. þa es oss leiper inn 10
 til almennelegrar cristne. Hurp fyr durum merker scyn-
 sama menn. þa es hraustlega standa at mote villomønn-
 om. oc byrgia þa fyr utan cristne gops í kenningom
 sinom. Gólfpile kirkio merker litillata menn. þa es sic
 lægia i allre virpingo. oc veita því meira upphald ællom 15
 lyp. sem þeir verþa meirr under fotom troþner. Seto
 pallar kirkio merkia varcunnlata menn. þa es héogia
 meinom ostyrera nonga i varcunnlæte sino. sua sem pallar
 veita hogynde sitiondom. Tueir kirkio vegger merkia
 tvinnan lyp comenn til einnar cristne. annan af gypingom. 20
 en annan af heipnom þioþom. Briost pile es samtænger
 baba vegge i eino huse merker drotten varn. es samtænger
 tvinnan lyp i einne tru. oc es hann sialfr briost ok hlif-
 skiolldr cristne sinnar. A þesso briostpile ero dyrr inn
 at ganga i kirkiona oc gluggar þeir es lysa kirkiona. 25
 þuiat drottenn sialfr lyser alla þa es inn ganga í tru hans.

Briost pile þat es a miple es songhuss oc kirkio merker
 helgan anda. þuiat sva sem vér gængom inn fyr tru
 cristz i cristnena. sva gængom vér oc inn i himna dýrþ
 fyr miscunnar dyrr heilags anda. Oc sva sem cristr
 5 samtængþe tva vegge þat es tvinna lyþa (*sic*) í einne trú
 sva samtænger heilagr ande þa ena sæmo lyþe í einne
 æst. A þesso briostpile ero mikil dyrr. sva at sia ma æll
 tþpende í songhús yr kirkio. þuiat hverr es fiþr mis-
 cunnar dyrr heilags anda ma líta hugscotz augom marga
 10 himnesca hlute. Fiorer hornstauer kirkio merkia fiogor
 goþspiþll. þuiat kenningar þeirra ero enar sterxto steoþr
 allrar cris[t]ne. Ræfr kirkio merker þa menn es hug-
 scotz || augo sín hefia upp fyr ællom iarþlegom hlutom. til
 himnescrar dyrþar. oc hliua þeir sva cristnenne í beonom
 15 viþ fræistne. sem ráfret hliuer kirkionne viþ élom. oc
 scúrom. Langviþir í kirkionne. þat ero asar oc staffægior
 es styþia oc saman hallda bæþe ræftom oc veggþiliom
 kirkionnar. þeir merkia forraps menn. þa es setter ero
 til stiornar oc til eþflingar cristnennar. sva sem abbatar
 20 yuer muncom. eþa hæþpingiar yuer lyp. Þvertre es scorþa
 staffægior oc upp hallda þeim treom es asa styþia merkia
 þa menn í cristnenne es s'tta veralldar hoþpingia í ræþom
 sinom. en þeir efla munclif oc helga staþe meþ auþeouom
 sinom. Cluccor merkia kennemenn þa es fagrt hlioþ geora
 25 fyr goþe oc mænnom i beónom sinom oc kenningom.
 Crossar oc róþor merkia meinlætes menn. þa es bera þislar
 marc cristz a licam sinom. þa es þeir meóþa sic í fõstom
 eþa i voþcom. En sva sem ver segiom kirkiona merkia
 allan cristenn lyp. sva ma hon oc merkia ser hvern crist-
 30 enn mann þann es sannlega georesc mustere heilags anda i
 goþom siþom. þuiat hverr maþr scal smiþa andlega kirkio
 í sér eigi yr treom ne steinom helldr yr goþom vercom.
 Þessar kirkio songhús ero beóner oc salma songvar. Altere
 merker íost en alteres clæþe merkia goþ verc es æst eigo

at fylgia. Sva sem allar forner helgasc yuer alltera. sva
 helgasc oc þægiasc æll goþ verc í æst. En sia æst skiftesc
 i tvinn boporþ þat es ælsco goþs oc nǿngs. þa tvinna
 ęlsco merkia tvinn briostpile kirkio. et ytra nǿngs ælsco.
 en et ipra goþs ęlsco. Aeno ipra briostpile ero || mikil 5
 dyrr i sǿnghús. þuiat hveriom synesc þvi siþr þrǿng gata
 goþs sem hann ęlscar goþ framarr. Aeno ytra briostpile ero
 glug[gar]. þuiat lióst es boporþ drottens qvaþ salma scaldet.
 oc lyser þat augo or. Þetta et líosa boporþ scyrþe siálf
 drottenn framarr oc mǿlte. Þat es boporþ mitt. at hverr 10
 ypvarr ęlske annan. Hurþ fyr durum merker tungo
 stilling. sva sem dauid mǿlte i salme. Sett þu varþhalld
 munne minom drottenn. oc hurþ at gǿta varra mínna.
 Sva sem hann þetta mǿlte. Luc upp þu munn minn þa
 es betr gegner at mǿla an þegia. en þu byrg hann. þa 15
 es betra es þagat an mǿlt. En ma hurþ merkia scynseme.
 þa es cann grein goþra hluta oc illra. at ver lukem upp
 hierto ór goþom hlutom. en byrgem ute allar kíotar hug-
 renningar. Syllostoccar þessar kirkio merkia tru. þuiat
 yuer þann grundvoll oc understoc scolum ver smþa oll 20
 góþ verc. at vér megem verþa goþs mustere. Fiorer
 hornstauar merkia fiora hæuþcosto þa es enar sterxto
 steoþr ero annarra goþra verca. þat es vitra oc rettlǿte.
 styrcþ oc hofseme. Golfpile merker litillǿte oc hlýpne
 oc þolenmeóþe þa es eigi scammasc at þola lǿging oc 25
 vanrette af mǿnnom. Setopallar merkia miscunnar verc
 þau es veita huggon þuruondom. sem pallar hvild siti-
 ęndom. Vegger merkia æll saman góþ verc. oc allt nyt-
 samlect ęrueþe. þat es gort es fyr æst goþs oc nǿngs (*sic*).
 Staflǿgior es saman hallda vegg þiliom merkia stapfeste 30
 goþra verca. Réfr yuer veggjom merker vǿn. oc ahuga
 þann es ver scolum hana upp til goþs yuer ællom goþom
 vercom. Ásar es styþia réfr || viþo merkia biþlund þa es
 styþr vǿn ora at eigi þriote oss at vétta miscunnar af

göpe meþan ver liuom. Þvertre es vögge styþia. at eige
 falle þeir fyr ofvþre merkia friþ oc samþycke. þat es
 styþr oc samtenger oll göþ verc or. sva at þau falle eigi
 fyr ofvþre diuollegrar frēistne. Crossar oc róþor merkia
 5 licams meinlæste. þat ero fostor oc vöcor. Cluccor merkia
 kenningar. þær es oss veckia til göþra verca sva sem
 clucca til tíþa. Garþr of kirkio merker varþveitzlo þessa
 allra göþra hluta es nu ero her talþer. En þa megom
 ver vel varþveita þessa alla göþa hlute. es ver hyggjom
 10 at vercom þeirra es fyrer oss ero farnar or heime. sva
 at göþ deóme stýrke oss til efterglikingar. en ill deóme
 vare oss vþ synþer. Þenna athuga merker græstr likama
 i kirkio garþe. En þat es vitanda at allt ma andlega
 merkiasc oc fyllasc í oss. þat es til kirkio bunings eþa
 15 þionosto þarf at haua. ef ver liuom sva hreinlega at vér
 sem verþer at callasc göþs mustere. Af þvi es oss nauþsyn
 göþ systken. þa es ver hælldom kirkio dags helge. at
 ver hreinsem briostkirkior orar. sva at ekki finne göþ i
 mustere sino þvi es ver erom siáluer. þat es hann styggv-
 20 esc vþ. Oc sva sem ver viliom synasc fatþruþer útan
 oc hreíner á hætþar dege. sva scolom ver oc innan þva
 iþranar táorom synþa flecca af áond varre. oc pryþa hana
 göþom vercom. Oc sva sem ver feþom oss itarlegre
 feózlo of hætþer. sva scolom ver oc feóþa áond ora
 25 hætþlegre feózlo. þat ero orþ göþs. þviat ó seómt es
 at licamr feóþesc oc clæþesc itarlega. en enn iþre maþr
 se opruþr. oc misse [sinnar feozlo].

2. Blatt.

[Þa es engell hvarf fra mer sa] es mer hafþe vitr-
 azk. þa com annarr engell á mótt hönom. oc mælte vþ
 30 hann. Renn þu aftr oc seg sveine þessom at eyþask mon
 iorsalaborg. En allz þat es víst at englar senda engla
 til manna. þa es eigi eínsýnt at sa engell es isaia spa-

mikil dyrr í þong húf. þu at hveru
fríne þvi lífr þröng gata gopi. sé hífscar
gop framarr. leno vt brioftþile eio glug
at þviar hótt ef boporb drúttent qþ salma
scaldet. oc þíer þat augu on þetta et ho
sa boporb sér þe sialfr. drúttentamar
oc melte. þat ef boporb þat. u þve er
þ þvarr elike annan. hurp þr dnu m
ker tungostilling. sva se dand mælt
sáline. Settu þu varþ halld minne minn
drotten. oc hurp at geta varra minn
a. Sva se þ þetta mælt. Luc upp þu m
ann minn þa ef bett gegner at mala
þ þegia. en þu þyrgr þ. þa ef bett þ þ
agat. in malt. En ma þurb mka ser n
seme. þa ef eann gte in gopra hluta oc
illta. at ver hús upp dnu or gopu
hluta. en þyrgr. oc allar tótat lung
renningar. So þat þoeas þetta þur
húo mka eru. þu at þat þann gru
ndvoll oc under stoc scóló ver smpa
oll gop vere. at ver megr verþa gop
muste. herer horostanar mka siota
houþþeosta. þa ef ena. itar eru þr
ero annarra gopra vere. þat e vta
oc retclere. st rþ. oc þof seme. G
ol þale mka lúillate. oc hly þne. oc
þolenm. þa ef ena. scánase at þ
ola leging. oc vanrette af monno.
Setu þallar mka museunnar vere
þat ef veita huggon þurvon dō. se
þallar hvild sitiondō. Veggur mka
ta. oll saman gop vere. oc allt n
sáteet er uepe. þat ef gort ef þr a
st gops. oc nongf. Stari egior es
saman hallda vegg þilv. mer hua
stapfente gopra vere. ef þu er
veggio mka von. oc aln. ga þann ef
ver scóló hana upp til gopi ruer at
lō gopu vere. At þar ef þr þia rþ fr

vifonkia bþlund þa ef þr þr v
on ora. at eigi þvottu oll at vetta
museunnar af gopu me þan v luo.
þveitre ef veggv st þia. at eigr f
alle þeir þr of vifre. mka srip. oc
sapr. eke. þat ef st þr. oc sateger
oll gop vere or. sva at þat falle. eigi
þr of vifre diouollegur fristile.
Grollar. oc rþor. mka lueas meinte
te. þat ero fottor. oc vocor. Cluecor m
kua kenningar. þat ef oll vœkia til
gopra vere. sva se elueer til tpa. G
arþv of kurluo mka varþveire lo þer
sa allra gopra hluta ef nu ero her ta
þper. En þa megr ver vel varþetta
þetta alla gopra hlute. ef vli þggrō at
veru þetta ef þr er oll ero sarnet
or heime. sva at gop deome st r þe
oll til efeglikingar. en ill deome v
are oll vif þnper. þenna at huga
mka grvtt. likama i kurluo garpe.
En þat ef vitanda. at allt ma andlega
mka. oc st. ilate toll. þat ef til kurluo
þuningf eþa þionito þarf at hana.
ef v luo sva hreimlega at ver se ve
þper at callate gops muste. At þu er oll
naup þn. gop þ stken. þa ef st. nolldō h
u kuo dagi helge. at v hreimse brioft k
rkuor ora. sva at eike finne gop i mu
ste sino þvief v ero sialuer. þat ef h st
ggvese vif. De sva se v vilu þn nase fat
þruper utan. oc breimer. a hotipar de
ge. sva scóló v oc innar þva ipranar.
tōrō þn þa flota af ond varre. oc þr
þ þa hana gopu vere. De sva se v feo
þō oll ita legre. feoz lo of hotiper. sva
scóló v. oc feoz þa ond ora. hwaþlegre
feoz lo. þat ero orþ gops. þu at ofenmt
es at luear feopese. oc clepese. itarlega
en enn þre mapr se opruþ. oc mife

47
93

fadr ad sva erð ver oc aller saman cōner til þessar stadar. ægi allt saman husi hýbole iard er i adra siar luti sem þær atto. Des þurftu ver mioc ad hugr þær se ægi aprt til hærmt ens ne til hægoma verald leg luta. sem þær hugr suna isrl. qui respiciebant mente ad pepones i ad ollas carnis. Da er þær þoro i eydi mork ene sem gud hafde stæmd þær. þa þær hugr þær ra aprt til egypta lantz i til yft slæri knob matz sem þær holdu þær hafde. Sva er oc hugr marg ræn hris mæna til veraldar scomtanar i til hægoma hris er þær þær þoro þo at þær se licamlega i clauft. Nu ælftu gud drotten þær i nonga þara. þa monu ver cuma til þes hris halæra fagnadr er ver seculu er i glæder vera utan enda. þær er hællact sam elde allra gud engla. þær er ælft hotid. þær er hris sann er fridr sa er ægi þær dr fra os tækin. heldr þær di hon os attsamle ge gefen utan enda þid miscun drotens þær ihu est þes er hris rikur med fridr i hægum anda ein gud utan enda am er.

Salomon kgr gerde þyrft In dedicatione templi. lmo.

myfteri guði. i bauð lyd sinu at halda hold þa er algort þær myfteret. Da stod salomon abon i mælte sva. Høyrdu þu drotten þen þær þins þa er ec bad þic at ec smidade þer myfte. at þyi blæra du i hælga hus þetta er ec smidade þino nâme. Høyr þu drotten þen þa er þær þin bidr þic i dag ad ougu þin se upp loken. i øyru þin hæyrande þir hus þetta dag i not. Et lydr þin misgerer i snyfe til synda id ranar i kemr til þetta myfteres at bidia þyrur ser. þa høyr þu þener þær ra i þessum stadi. i loys þa or u yina hondum. En er salomon lauc þen sina. þa þidesc drotten i so aller dýrd gudt cuma þfir myftefet. i luti aller guði þær er hia stodo. i lofado drotten. Et þessum recu hofole kirku i allt kirku daga halld. En med þyi at þer holdu kirku helgi i dag go

Der brodr. þa er of fjöft nauðsyn at yta hversu mycela miscun yer
 tocum i kirkuinni. Því er y comr i hæ. þa skal h til kirku bera.
 n þar skra. n geres h þa gud t sonr er h yar adr sýndar þrel. I kir
 ku skal ygia holdr blod drotens yars ihu est þ er allr estin lydr
 skal bergia til lausnar. I þarri þionafro lucascupp hinar. n coma en
 glar guds med mōnū n hylgia þionafro kēnemans. I kirku er
 setr satar fundr a milli guds n māna. n yerða þar allar boner
 þegftar gudi þar er yer bidū þyrir os. Est yer tollum i stor
 sýndir n yerðum mis sat yid gud. þa sculu yer en til kirku fa
 ra n taka þar scrifð at kēnmōnū n seta se yid gud. En þa er
 y andasc þa skal licam h s til kirku fora n þar gta. n sculu þar
 kēnmēn fela a hende gudi ond h s. At þvi eigum yer goder
 ymir at leggja mycela rocc a kirkuor y orar. at yer tokū
 þangat miscun guds þegar er yer cumū i hæ. n þangat medan
 yer erð i hami. n þangat þa er yer forū or hami. En med
 þvi at æno nafne callasc a bocū kirkuan n allt saman estin lydr.
 þa monū yer tegja hvestu kirkuan n kir lyden. t hvestu estin
 lydr ma callasc holl guds. þvi at pol pte mælte sja. Der erod
 hælact mytte guds þes er byggjur i ydr. Sja sem kirku
 er gorr or morgū saman samnāðum lutū. sja samnasc lydr til
 ænar t. at morgū þiodum n tungū. Sumr estin lydr era him
 ni med gudi. en sumr er her i hami. En at þvi n kir sumt
 þ er i kirkuinni er himin rikis dýrd en sumt iardlega estni.
 Songhus n kir hælga mēn a himni. er kirkuan estna mēn a
 iorðu. Altaro n kir est. þvi at sja sem forner þar er gudi ero
 forðar hælgafr eigi n em a þir altara. sja yða oc eigi þere þor
 þæg n em a hælgafr i oft est. Altres clede ero hælgr mēn þe
 r er ser yða est i godum þcum. sja sem pol pte mælte. Der al
 ler er skýdr erod i est. est ser yðdo þer. Sýllo stoccar kirku
 nar n kir pta guds. en undir stoccar ero allar estni. Dýrr kir

48⁹⁵
kunnar m'kia t'retta þa er os lædir in til almennilegr' efnu.
Durd þyrur duru m'kur skjalsama men þa er roustlega stan
da a mote yllum dnu. i byrgia þa þyrutan' efnu guds i ken
ningum sinu. Golt þili i kirku m'kur hallata men. þa er sic le
gia i allre yndingio. yverta þyi mæra up hald ollu lyd sem þær
verda mæra þyrur allra átröda. Seto pallar þu kunnar m'
kia yarcun lata men þa er hogid m'jnu u þyrur nonga i yarcun
læte sino tya sem pallar yverta hogiende sitandü. Tverr kirko
yeggir m'kia tyunnan lyd comen til einnar' efnu. annan af
gydingum en annan af hædnü þiodü. Þriost þili er samteng
gir bada yeggi i einu husi m'kur droten yarn er samtengir
tyunnan lyd i einni t. i er hialfr bost m'ht scoldr' efnu linner.
A þesso bost þili ero dýrur in at ganga i kirku. i gluggar þær
er lysa kirkuuna. þyi at droten hialfr lysir alla þa er inn
ganga i tru þs. Þriost þili þ er a milli kirko i songhus er
m'kur hælgan anda. þyi at tya sem þer gangö in þyrur' efnu
i efnena. tya gongu þer oc in i himna dýrd þyrur m'leu
nar dýrd hælags anda. Oc tya sem efnu samtengde tya yeggi
þ er tyinna lyd i einni t. tya samtengir hælagraude þa
ena somu lyd i einni oft. A þesso bost þili ero mil dýrur tya
actia ma oll tidende i songhus kirku. þyi at þyerr er fidu
m'lcunnar dýrd hælags anda ma lita hugscotz augu mar
ga himnelka luti. Fiozer hornstafur kirko m'kia hogur gud
þioll. þyi at kenningar þæra ero enar stergtto stodir
allrar' efnu. Þær kirko m'kur þa men er hugscotz augo
lin hefia upp þra ollum iardlegum lutum til himnelr dýrdar.
i lita þra efninni i bonu þid frastni sem rostr liti kirko
þid regne. Lang þidur i kirko þ ero asar i staf legur er þij
dia m'lamen halda bede rostru i pag þilum kirkuunnar.
þær mer'kia forrads men þa er settur ero til stornar i til

ettingar eftimmar. sva sem abotar yfir muncu t' hofdingiar yfir lyd.
 Hyer tre er scoda staflegur uphalda þæt tom er asa stýdia, mka
 þa mæn i' ætinnu er tetta yeraldar hofdingia i' radum sinu. en
 þær etla munc lit i' helga stæde með ouð etum. Qloccor mka ken
 numen þa er tagro hod gera fyrir gudi i' monnu i' bonu sinu i' ken
 ningu. Quottar i' rodoz mka mæn letes mæn þa er vera pinflar
 mare' est a' heam sinu þa er þær moda sic i' toftum i' yocum. En
 sva sem yær tegum kirkio mka allan' ætin lyd. sva man' hon m'
 kria ser hyer ætin man. þan er sanlega geresc m' ytte hælags
 anda i' godum lidum. Þy at hyer y' scal smida andlega kirkio
 i' ser. ægi or' tom ne stænu. heldr or' godum ycum. Þessar kir
 kio lang hus ero boner i' salma longar. Altare m' kir oft. en al
 teres clæde god yær er oft ægi at fylgia. Sva sem allar for
 hælga se yfir altare. sva hælga se oc þægia se oll god yær i' oft. En
 þa oft se yfise i' tym bodord. þ er gud' elico i' nongt. Þa tyinna
 elico m' kio tym' boft þili kirkio. hit y' nongt elico. en hit id
 ra gud' elico. Þ eno idra boft þili ero m' kil dýrr i' longhus.
 þy at hyer u' tynt se þy lidr gud' gata þrong sem h' elscar gud
 frammar. Þ eno y' boft þili ero gluggar. þy at host er bodord
 drotens qd salma scaldet i' lyfir þ' augu yær. Þetta er hosa bo
 dord se yrdi sialfr droten frammar i' mælte. Þat er bodord
 mit at hyer y' idar elice annan. Þurd þyir duru m' kir tun
 ga stilling sva sem d' mælte i' salme. Þett þu yard hald mun
 ni minu droten. i' hurd at giata yarra minna. Sva sem h'
 þetta mælte. Þut up þu mun min þa er bætr gegnir at me
 la an þægia. en þu þyrg h' þa er bettra er þagat an mælt. En
 ma hurd m' kria se ynteme. þa er can grein godra luta i' illra.
 at yær lukem upp horto yær i' godum lutum. i' þyrgie uti al
 lar hotar hugrenningar. Sýllu stoccar þessar kirkio m'
 kria t. þy at yfir þan grund yoll i' un dir stoc scolo yær smida

49 97

coll god yerc. at yer mege yerdá gudt mytti. Fiozer horn stafar m kua fiosa
er hofud cotta þa er enar stergsto sturur ero annarra godra yka. þer yuz
naka nvet late. stýrd. i hoftem. Golt þil m kir litil late m lydm m polen
mmode þa er eigi scamele at þola legnig m yán ræte af mawnu. Seto
þallar m kua miscunar yerc þou er yerta huggan þurtondu sem
þallar hýld sitandú. Veggur m kua oll saman god yerc m allo nyola
lote ærfeðe þ er gort er fyrir oft gudt m nongs. Staflagior er samā
halda yeg þilum. m kua stadfeste godra yka. Rætr yfir yeggju. m kir
þonni a huga þan er yer sculum hafa upp til gudt yfir ollum godum
y kum. Alar er stýdia rætr yido. m kua bidlund þa er stýdr yon yara
þat eigi þriote os at yerta miscunar af gudi. Þ yer tre er yeggi stý
dia at eigi falle þær fyrir of yedre. m kua frid m sam þycku þer stýdr
sam tengir oll god yerc yor sja at þau falle eigi fyrir of yedre
diotullegr freistonar. Grollar m roðor m kua hcas mæn late. þ ero
fostur m yocur. Cloccor m kua keningar þær er os yekra til godra
yka sja sem clocca til tóa. Gardr um kirkuu m kir yerd yærslu þe
sa allra godra luta er nu ero her talder. En þa megu yer yæl yerd
yerta þessa alla goda luta. et yer hýggju at ycum þærtra er fy
rir os ero faru or heimi. sja at god dome stýr ki os til þtir li
kingar. en ill dome yare os yid sýndir. Þenna at huga m kir gfer
hikama i kirkuu garde. En þ er yitanda at allt ma andlega m kua li
kard m sýllasc i os þ er til kirkuu buningt t til þionatto þarf at hafa
et yer lifum sja ræinlega at yer sem yerdur at kallasc gudt my
tti. At þyi er os noud sýn goder bródr þa er yer holdu kirkuu dag
halgi at yer reinsem bost kirkuor yávar sja at ecki hinni gud i
mytte sino þyi er yer ero hialfer þ er h stýggysc yid. Oc sja sem yer
þilum sýnasc fatt þdir m ræinir a hotidar degi. sja sculum yer
oc innan þya i tóru sýnda flecca af ond yarre m þryða hana go
dum ycum. Oc sja sem yer fódum os itarleg fozlo um hotidur.
sja scolu yer foda ond yara hotidleg fozlo. þat er ord gudt. þyi at

ofomte er ac licamir fodele r dedele itarlega. en hin idre y te u pdr
 ymissi lunnar forlo. Ecci stodar ac yer comte fote pder til ens tra
 solo kirku dags. et yer urokun ena idri kirku helgr. þ er yaradjar
 ta godra yka þyr ac þes holda þer kirku daga ac nam lengdum.
 ma iordur ac yer engu halda eilifan kirku dag. þ er sannan fagnad
 til allra heilag a himin. Qu þa megu yer þan fagnad odlate et yer
 þan yera mdr galdan miscun nongu yoru. þur fitt þerra. Gote
 renerat gefa fo al kirona. en bett er at hugga palada nonga inouo
 mudu nu þerra. þyr ac kirkuir farale med heimi. en ander farale
 aldigi. Et yer yilum yera mylli heilags anda. þa sculu yer þyr
 þa hea miscun yera þur fongdu nongu sem kirkuan yero os. Sya
 sem kirkuan leidig os til handa gudi þyrur scinnar brun. Sya sco
 lum yer oc leda þra yillu nonga þara þyr tara bn þa er yer gtu
 syndir þara. þyr ac tor ranna syndir Sya sem scinnar brudr.
 Os Sya sem yer tocū scriptur i kirku þyrur syndir þorar. Sya sco
 lum yer oc yera synda hegnung nongu yoru. Os Sya sem yer
 tocum i kirku himnesca forlo þ er corpus dñi. Sya scolu yer yera
 ta þortondum lcalega forlo. Os Sya sem kirkuan yero þia ser
 gte licamir doudra. Sya scolu yer oc yera boner þyr ondu þerra.
 Et yer holdum med thicum a huga stundlegar hotidir a iordu. þa
 munu yer eignale er lita hotid a himni med lausnara yarum
 drotne ihu xpe þalm er lifir i rikur gud med tædrn anda hel
 gum p omnia scla scloz. amen. **In dedicatione eccle. sino ad pp.**

sior mykal þort godey yinnrad gefa gou at etnu
 dome yoru. i kirku þesse. þyr ac yer teulu her
 inni bidia þara þarfar til guds thera sem yer þur
 tum hyar tyeggia til þessa heimt yiftar r annar
 heimt. þyr ac Sya melte gud. Detta er bona hus
 mit kallað. þyr scolu yer opt sekia til kirku go
 der brodr. þer inni bidia þarn droten miscu